

Arupärimine seoses Aidu tuulepargi arendamise kokkuleppe ja sellest tulenevate riigikaitsealiste riskide kohta

Arvestades Euroopa julgeolekukeskkonna järjepidevat halvenemist pärast 2014. aastat ning Eesti riigi suurenenud vajadust tagada eelhoiatusvõime, olukorratundlikkus ja õhuseireradarite tõrgeteta toimimine, omandavad Aidu tuulepargiga seotud otsused täiendava riigikaitsealise tähenduse.

Riigikogu riigikaitsekomisjoni raportis „Riigi valmisolekust julgeolekuohtude ennetamiseks ja tõrjumiseks halvenevas julgeolekuolukorras“ on käsitletud Aidu tuulepargi arendamisega seotud probleeme ning nende võimalikku negatiivset mõju riigikaitsele, eelhoiatusvõimele ja julgeolekule. Raporti lisa D kohaselt on tekkinud küsimused nii kokkuleppe õigusliku aluse, tehniliste tingimuste täitmise, otsustusprotsessi kui ka vastutuse kohta.

Kaitseministeeriumi 2012. aastal kooskõlastatud lahendus nägi ette tuulikud tüübiga Vestas V112 (3 MW), kuid tegelikult rajati tuulikud tüübiga Vestas V150 (5 MW), mille tehnilised näitajad erinevad oluliselt algselt kooskõlastatud lahendusest. Samal ajal ei olnud kokkuleppe sõlmimise hetkel riigikaitsealised kompensatsioonimeetmed ja radarilahendused veel töövalmidust saavutanud ning sellest tulenevalt tekkis rida riigikaitsealisi julgeolekuriske.

Vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §139-le ja lähtudes eeltoodust palume Teil vastata järgmistele küsimustele:

1. Kas minister leiab, et Aidu tuulepargi tegelikult rajatud lahendus vastab Kaitseministeeriumi poolt 2012. aastal kooskõlastatud lahendusele ning kui leiab, siis millistele tehnilistele analüüsidele, õiguslikele hinnangutele või eksperthinnangutele see seisukoht tugineb?
2. Kas Kaitseministeerium on hinnanud, kas Aidu tuulepargi rajamisel kasutatud tuulikute tehnilised näitajad erinevad 2012. aastal kooskõlastatud lahendusest määral, mis oleks pidanud kaasa tooma uue kooskõlastus-, mõjuhindamis- või loamenetluse? Kui on, siis millised olid selle hinnangu peamised järeldused?
3. Milliste kirjalike mõjuanalüüside, riskihinnangute või õiguslike hinnangute alusel jõuti järeldusele, et Aidu tuulepargi rajamisega võib jätkata enne riigikaitsealiste kompensatsioonimeetmete töövalmiduse saavutamist?
4. Kas Kaitseministeerium on hinnanud Aidu tuulepargi mõju Eesti riigi eelhoiatusvõimele, radaripildile, õhuseiresüsteemidele, passiivsetele sensoritele ja

olukorrateadlikkusele, arvestades Euroopa julgeolekuolukorra järjepidevat halvenemist alates 2014. aastast ning eelhoiatusvõime kasvavat tähtsust riigikaitstes? Millised olid hinnangute peamised järeldused ning kas tuvastati mõju, mis vähendab Eesti riigi võimet õigeaegselt avastada, tuvastada või hinnata võimalikke sõjalisi ohte?

5. Kes tegi poliitilise otsuse või andis poliitilise heakskiidu lubada arendajal jätkata tegevustega enne riigikaitseliste kompensatsioonimeetmete töövalmiduse saavutamist ning milline oli kaitseministri isiklik poliitiline vastutus selle otsuse või tegevusetuse eest?
6. Kas Kaitseministeerium on hinnanud, kas Aidu tuulepargi kokkulepe võib kujundada pretsedendi, mis tulevikus piirab riigi võimalusi seada riigikaitselistel kaalutlustel piiranguid teistele arendustele või suurendab riigi võimalikku kahjunõuete riski? Kui on, siis millised olid peamised järeldused?
7. Kui selgub, et Aidu tuulepargi rajamisel kalduti kõrvale Kaitseministeeriumi poolt kooskõlastatud lahendusest või et rajatud lahendus vähendab riigikaitseliste süsteemide töövõimet, siis milliseid õiguslikke, halduslikke või poliitilisi samme peab minister vajalikuks ning kas minister peab võimalikuks ka tehtud otsuste ümberhindamist?
8. Kas minister nõustub, et olukorras, kus riigikaitselisi piiranguid leevendati enne kompensatsioonimeetmete töövalmiduse saavutamist ning otsusel võis olla mõju Eesti eelhoiatusvõimele ja olukorrateadlikkusele, lasub lõplik poliitiline vastutus selle otsuse tagajärgede eest kaitseministril? Kui ei, siis kellel?

Lugupidamisega,

Riigikogu liikmed:

Mestis Kiiski

Leo Kullberg

Har Luueman

Antti Poolamees

PEETER TALI